

Streszczenie rozprawy doktorskiej Mgra Mariusza Rypiny /j. polski/ pt.: „Udostępnianie informacji publicznej przez podmioty prywatne”

Choć sama problematyka udostępniania informacji publicznej jest przedmiotem wielu publikacji, to jednak kwestia udostępniania takich informacji przez podmioty prywatne nie doczekała się jak dotychczas kompleksowego opracowania. Celem rozprawy jest zatem całościowe zbadanie i omówienie problematyki udostępniania informacji publicznej przez podmioty prywatne, wychodząc od uwarunkowań prawnomiędzynarodowych oraz konstytucyjnych, a kończąc na praktycznych aspektach funkcjonowania regulacji ustawowej.

Po krótkim wprowadzeniu, pracę rozpoczyna rys historyczny międzynarodowych regulacji w przedmiocie udostępniania informacji publicznej oraz analiza prawodawstwa wybranych państw obcych (Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii i USA) w zakresie udostępniania takich informacji przez podmioty prywatne. Dalej, już na gruncie polskich regulacji, badany jest zakres podmiotowy obowiązku udostępniania informacji, omawiane jest pojęcie informacji publicznej, sposoby jej udostępniania i możliwość odmowy udostępnienia żądanej informacji. Analizowane jest samo pojęcie podmiotu prywatnego, a szczegółowo omawiane główne typy podmiotów prywatnych, które obowiązane są do udostępniania informacji publicznej z racji wykonywanych zadań publicznych (m.in. przedsiębiorstwa energetyczne, przedsiębiorcy telekomunikacyjni, operatorzy publicznego transportu zbiorowego, przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie gospodarki komunalnej, podmioty prowadzące szkoły i placówki oświaty, uczelnie niepubliczne, podmioty udzielające świadczeń z zakresu powszechnej opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe) z jednoczesnym wskazaniem na występowanie szeregu innych prywatnych podmiotów obowiązanych. Szczegółowo omawiane są także kwestie proceduralne związane tak z udostępnianiem jak i brakiem udostępnienia żądanej informacji, w tym wydawaniem przez podmioty prywatne decyzji administracyjnych oraz zaskarżaniem decyzji lub bezczynności podmiotów prywatnych do sądu administracyjnego. Analizowana jest także kwestia nadużywania prawa dostępu do informacji oraz aspekty odpowiedzialności karnej za nieudostępnienie informacji publicznej.

Choć podmioty prywatne partycypują w działalności szeroko pojętego państwa (publicznoprawnej wspólnoty), to jednak ich rola nigdy nie będzie tożsama z rolą odgrywaną w tym zakresie przez organy władzy lub inne podmioty publiczne. Zakres kontroli społecznej nad działaniami podmiotów prywatnych nie może być zatem taki sam, jak nad działaniami władz i podmiotów publicznych. Przeprowadzone badania pozwalają dostrzec, że jakkolwiek podmioty prywatne są obowiązane do udostępniania informacji publicznych, to tylko w takim zakresie swojej działalności, w jakim wykonują zadania publiczne. Te zaś należy rozumieć jako zadania wykonywane w interesie ogólnym w ramach obowiązku służby publicznej (ang. *public/universal service obligation* – PSO/USO) nałożonego na podmiot prywatny ustawą, decyzją administracyjną lub umową zawartą z właściwym organem władzy

publicznej. Nakładanie na podmioty prywatne obowiązków w zakresie udostępniania informacji musi przy tym respektować ich podstawowe wolności i prawa, w tym autonomię informacyjną oraz wolność działalności gospodarczej. Musi być także proporcjonalne do funkcji, jakie konkretny podmiot prywatny pełni w życiu publicznoprawnej wspólnoty.

Ostatni rozdział rozprawy prezentuje wnioski *de lege lata* i *de lege ferenda*. Wnioski *de lege lata* wskazują kierunek interpretacji obowiązujących przepisów bliższy celom regulacji, jakim jest transparentność działalności szeroko pojętego państwa, a jednocześnie uwzględniający potrzebę ochrony interesów podmiotów prywatnych. Główne wnioski *de lege ferenda* wskazują zaś na potrzebę przemodelowania aktualnej regulacji ustawowej, nie tylko celem jej doprecyzowania, ale także dostosowania do ram normatywnych określonych przez ustrojodawcę.